

medvetnaval

Projektplan

2009-04-29

(Reviderad januari 2010)

Studie
främjandet

 Studieförbundet
Vuxenskolan

 Borlänge

Borlänge Energi

FALU KOMMUN

 Naturskyddsföreningen
Dalarna

 Falu
Energi
& Vatten

MedvetnaVal – sammanfattning

Projektet MedvetnaVal drivs av ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Borlänge Kommun, Borlänge Energi AB, Falu Kommun, Falu Energi & Vatten AB och Naturskyddsföreningen. Studieförbundet i södra Dalarna är huvudman för projektet.

MedvetnaVal samverkar med "Folkbildning som redskap för energiomställning" ett projekt som Dalarnas Bildningsförbund driver med stöd från Energimyndigheten och projektet "EnergiIntelligent Dalarna" vid Länsstyrelsen Dalarna.

Bakgrunden till projektet är de stora klimatförändringar som utsläppen av växthusgaser förorsakar och behovet av att omgående och drastiskt minska dessa utsläpp. MedvetnaVal syftar till att engagera och stödja privatpersoner i en process där deras konsumtion och beteenden förändras, så att negativ miljöpåverkan och utsläpp av växthusgaser minskar, mätbart och långsiktigt. Projektet MedvetnaVal planeras pågå i två år. Ett år efter projektets aktiva del ska en uppföljning genomföras.

MedvetnaVal är ett projekt där folkbildning, information och rådgivning ska förstärkas genom offentliga aktiviteter. Ett antal "KlimatPirater - med rätt att kapa koldioxid" ska rekryteras. KlimatPiraterna kommer sedan att få tolv utmaningar under ett år. KlimatPiraterna kommer att få coaching, utbildning och uppmuntran för att genomföra utmaningarna så bra som möjligt. Utmaningarna ska ges vid offentliga seminarier.

När en del av året gått introduceras en Klimatpanel med TV-programmet "Fråga Lund" som förebild. Den fasta staben i Klimatpanelen ska utgöras av lokala experter. För att väcka större uppmärksamhet kommer riksända experter engageras i Klimatpanelen för en månad i taget. Såväl KlimatPiraterna som allmänheten får möjlighet att ställa frågor till KlimatPanelen. Frågor och svar ska publiceras löpande i pressen och på MedvetnaVals hemsida. Vid några tillfällen kommer klimatpanelen att svara på frågor vid öppna seminarier. Projektet MedvetnaVal ska fånga upp allmänhetens önskemål om folkbildning, information och rådgivning i samband med alla offentliga aktiviteter som arrangeras.

Lite senare under året får alla som bor i Falun och Borlänge erbjudande om att skriva på ett "Klimatkontrakt". Den som skriver på beslutar då att göra vad den kan för att minska sina utsläpp av växthusgaser. Tanken är att de som skriver på Klimatkontraktet ska få klimatsmarta attraktiva erbjudanden från näringslivet. De kan samtidigt anmäla sig till de olika utbildningar och aktiviteter som erbjuds genom projektet MedvetnaVal.

Projektet MedvetnaVal ska inleda ett nära samarbete med lokala tidningar, radio och TV. MedvetnaVal är planerat som en i högsta grad publik verksamhet. Aktiviteterna kring KlimatPiraterna, Klimatpanelen och Klimatkontrakten kommer att vara av medialt intresse.

Utvärdering av projektet MedvetnaVal ska bland annat att göras genom att klimatprofiler räknas fram för KlimatPiraterna vid tre tillfällen med ett års mellanrum.

Projektplanen är godkänd av styrgruppen för MedvetnaVal 2009-04-29.
Vid möte i styrgruppen för MedvetnaVal 2009-09-22 beslöts att starta projektet 2009-10-01.

Anders Thuresson, projektledare

e-post: anders.thuresson@medvetnaval.se

Mobil: 073-075 46 00

Innehåll

MedvetnaVal – sammanfattning	2
Unikt samarbete i projektet MedvetnaVal	4
Studieförbunden	4
Falun och Borlänge Kommuner ska bli långsiktigt hållbara.....	4
Naturskyddsföreningen har klimatet som huvudfråga.....	4
Egna erfarenheter - kunskap och inspiration från andra.....	4
Klimatförändringar och konsumtion.....	5
Syfte	6
Mål	6
Andra förväntade effekter av projektet:.....	7
Användande av resultat och forskning.....	7
Metod	7
Nätverk: ideell, offentlig och privat sektor	7
Kommunikation	8
Folkbildning, information och rådgivning	8
”KlimatPirater - med rätt att kapa koldioxiden”.....	8
Tolv uppdrag till KlimatPiraterna utformas:	9
Klimatpanel	9
Klimatkontrakt och Klimatsmarta erbjudanden	10
Klimatprofiler.....	10
Att arbeta med klimatsmarta varor och tjänster.....	10
Genomförande steg för steg	11
Fas 1 Förberedelser - rekrytering	11
Fas 2 Uppdrag - utbildning - mobilisering	11
Fas 3 Utvärdering - rapport - summering	11
Fas 4 Långsiktig uppföljning ett år senare.....	11
Projektets ekonomi	12
Projektledning och personal.....	12
Bilaga 1. Vidgning av uppdrag.....	13
Bilaga 2. Så här växte projektet MedvetnaVal fram	14

Unikt samarbete i projektet MedvetnaVal

En ideell förening, två kommuner och tre studieförbund samarbetar i projektet MedvetnaVal. Studieförbundet i Södra Dalarna är huvudman för projektet.

Studieförbunden

ABF, Studieförbundet Vuxenskolan och Studieförbundet har mångårig vana av att jobba med folkbildning. De samordnar årligen mängder med studiecirklar, föreläsningar och kortkurser som kan kopplas till Hållbar utveckling. Genom studieförbundens utvecklade samarbete når de stora delar av det aktiva föreningslivet. Det innebär att de når människor i ett sammanhang där dessa har ett starkt engagemang. I de organisationer studieförbunden samverkar med samlas många pådrivande ledare och opinionsbildare. I projektet MedvetnaVal kommer dessa personer att vara bärare av vårt folkbildningsarbete. Genom studieförbundens nätverk och vana vid PR når de på så sätt ut till allmänheten. Studieförbunden får statsbidrag för att genomföra verksamhet som bland annat syftar till att stödja processer som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, bidrar till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa ett engagemang att delta i samhällsutvecklingen, till att genomföra verksamhet kopplad till livslångt lärande, folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

Falu och Borlänge Kommuner ska bli långsiktigt hållbara

Falu och Borlänge Kommuner arbetar sedan många år aktivt med miljö-, energi- och klimatfrågor och har specifika strategi- och måldokument som beskriver och talar om hur Kommunerna ska bli långsiktigt hållbara. Konkreta åtgärder, som tas fram i nära samarbete med viktiga berörda aktörer, pekas ut i kopplade handlingsplaner. Kommunerna bedriver dessutom ett mycket aktivt attityd- och beteendeförändringsarbete med befolkningen i centrum och i samverkan med näringsliv och andra organisationer. Projektet MedvetnaVal är en viktig åtgärd som ryms inom Kommunernas ram för miljö-, energi- och klimatfrågor.

Naturskyddsföreningen har klimatet som huvudfråga

Naturskyddsföreningen satsar stort på klimatfrågan på riks- och länsnivå och i de lokala kretsarna. Arbete pågår med att ta fram studiematerial kring visioner för ett framtida hållbart samhälle. Naturskyddsföreningen arbetar lokalt med ett antal studiecirklar kopplade till klimatet. Kretsarna i Falun och Borlänge medverkar i en klimatstafett per cykel. Den går genom Dalarna till Stockholm för att ge en signal till beslutsfattare vid det globala klimatmötet i Köpenhamn december 2009. Naturskyddsföreningen deltog med en monter om klimatet på Energi- och fritidsmässan som hölls på Lugnet i Falun april 2009. Samarbetet inom MedvetnaVal är en fortsättning på Naturskyddsföreningens aktiviteter. Föreningen har ambitionen att bredda medvetenheten och öka handlingsberedskapen, både hos sina medlemmar och hos allmänheten.

Egna erfarenheter - kunskap och inspiration från andra

Åren 1997 - 1998 genomförde Falu och Borlänge Kommuner tillsammans ett framgångsrikt projekt: Miljöfamiljer, för ett miljövänligare beteende i vardagen. Förutom all erfarenhet i organisationerna som samarbetar i projektet MedvetnaVal hämtas kunskap och inspiration från projekten Konsumera Smartare i Stockholm 2004 - 2008, MiljöVarDag i Karlstad och Klimatpiloter i Kalmar.

Klimatförändringar och konsumtion

I stort sett alla klimatforskare i världen är ense om att vi redan idag har en så stor mängd växthusgaser i atmosfären att alla tillskott måste anses som oacceptabla. Regeringens övergripande miljöpolitiska mål är att lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta till nästa generation. Verket är de 16 nationella miljökvalitetsmål som riksdagen antagit.

Ur regeringens promemoria 2009-03-11, Klimat- och energipolitik för en hållbar framtid: "Regeringen föreslår mål och strategier som bland annat innebär att halva Sveriges energianvändning år 2020 ska komma från förnybara energikällor, att landet år 2030 ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossil energi och att Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser vid mitten av detta sekel ska vara noll. Vårt klimatmål för år 2020 innebär att utsläppen av växthusgaser ska ha minskat med 40 procent."

Den privata konsumtionen står för 80 procent av de totala utsläppen av växthusgaser.¹ Koldioxidutsläppen i Sverige var i genomsnitt 5,6 ton per person år 2007.²

Om utsläppen av växthusgaser ska minskas med 40 procent till år 2020 krävs ett förändringsarbete som genomsyrar hela samhället. Kunniga, motiverade och välinformerade medborgare är förutsättningen för att var och en ska kunna avgöra hur just de ska agera för att minska sin klimatpåverkan. Processen behöver stödjas och underlättas med folkbildning, information, rådgivning och uppmuntran. Med detta i åtanke har MedvetnaVal – ett folkbildningsprojekt initierats.

¹ Konsumtionens klimatpåverkan Rapport 5903 Naturvårdsverket november 2008.

² www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Utslappsstatistik-och-klimatdata/Utslapp-av-vaxthusgaser/Utslapp-per-person-2009-04-23

Syfte

MedvetnaVal syftar till att engagera och stödja privatpersoner i en process där konsumtion och beteenden förändras, så att negativ miljöpåverkan och utsläpp av växthusgaser minskar, mätbart och långsiktigt.

Projektet MedvetnaVal vänder sig till:

- allmänheten
- näringsliv med privata kundkontakter

Mål

Projektets målsättningar formuleras i fyra övergripande mål med tillhörande delmål:

1. att minska miljöpåverkan och utsläpp av växthusgaser som kan härledas till befolkningen i Falun och Borlänge.
 - klimatpiraterna som grupp ska minska sina klimatutsläpp till en nivå som motsvarar 2,5 ton koldioxid per person och år.
 - minst 1000 personer i varje stad ska skriva på ett Klimatkontrakt.
 - försäljning av lokalt odlade och ekologiska varor ska öka.
2. att skapa förutsättningar för privatpersoner att göra medvetna val för att minska miljö- och klimatpåverkan i Falun – Borlänge.
 - studiecirklar med minst 240 deltagare i Falun – Borlängeområdet ska anordnas.
 - 20 föreläsningar/seminarier ska arrangeras i respektive kommun med sammanlagt 2000 deltagare, rörande frågeställningar inom MedvetnaVal.
 - klimatpanelen ska svara på minst 20 frågor i månaden under sin aktiva tid.
3. att engagera näringsliv med privata kundkontakter.
 - etablera kontakter med näringslivet för att utveckla vidare samarbete inom miljö- och klimatfrågor med minst 25 företag i vardera kommun.
 - undersöka vilka behov näringslivet har av ökad kunskap och utbildning inom miljö- och klimatfrågor.
 - verka för att hållbara tjänster och varor lyfts fram.
4. att synliggöra projektet för allmänheten.
 - projektet ska förekomma i de lokala medierna minst 12 gånger i varje kommun och år.
 - MedvetnaVals hemsida ska ha minst 10 000 besök under 2010.
 - projektledaren och minst två KlimatPirater i varje kommun ska blogga om projektet minst en gång i månaden.

Andra förväntade effekter av projektet:

- nätverk skapas mellan Falu och Borlänge kommuner, studieförbunden, näringslivet, handel, och organisationer.
- samverkan ökar kring frågor som rör energi, miljö och klimat.
- dialogen förstärks mellan kommunernas tjänstemän, politiker och medborgarna i energi-, miljö- och klimatfrågor.
- allmänhetens delaktighet i kommunala processer och samhällsutveckling ökar.

Användande av resultat och forskning

MedvetnaVal är ett offentligt projekt och samtliga erfarenheter ska spridas till alla som önskar ta del av dem. Det ska göras genom att resultat fortlöpande publiceras. Projektets erfarenheter kommer främst att spridas via hemsidan: www.MedvetnaVal.se men också som rapport, andra trycksaker, vid seminarier och konferenser. Detta kommer att göras genom att:

- Forskare från Dalarnas Forskningsråd avser att bedriva ”följeforskning” på projekt MedvetnaVal. Deras forskningsresultat publiceras på sedvanligt sätt.
- Erfarenheter från projektet som helhet ska spridas externt och kan användas som modell i Europa såväl som i Sverige.
- Genom att identifiera strukturella hinder i samhället för att minska klimat- och miljöpåverkan ska erfarenheter från projektet tillvaratas i kommunernas verksamheter. Både svårigheter och goda lösningar ska lyftas och medvetandegöras.
- Studieförbunden och Naturskyddsföreningen ska sprida erfarenheterna i sina nätverk, lokalt, regionalt och nationellt.
- Det samarbete som upprättats med näringslivet ska underhållas. Positiva konkreta åtgärder som genomförts i företagen ska förmedlas som goda exempel.

Metod

Nätverk: ideell, offentlig och privat sektor

Byggandet av nätverk är grunden för arbetet i projektet MedvetnaVal. Genom att bygga ett nätverk omfattande såväl ideell, offentlig som privat sektor skapas en dynamisk kraftsamling. I mötet mellan sektorernas olika arbetssätt, kulturer och synsätt uppstår en kreativ process. Denna kreativa process är vitaliserande, skapar entusiasm i projektet och underlättar såväl nytt tänkande som införande av ”nya” arbetsmetoder.

Genom studieförbundens intresseorganisationer nås stora delar av allmänheten.

I nätverket ingår delar av den offentliga sektorn: Falu och Borlänge kommuner och till exempel Vägverket, Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna och Högskolan Dalarna.

Tanken är att delar av projektet ska kunna genomföras i samarbete med offentligt ägda företag som Falu Energi och Vatten AB, Borlänge Energi AB, Dalatrafik och SJ. Under projektets gång är ambitionen att skapa samverkan med näringslivet, främst med företag som har privata kundkontakter.

Kommunikation

För att genomföra projektet MedvetnaVal krävs att stora kontaktytor med allmänheten och kanaler för kommunikation skapas. Ett första steg är att upprätta en kommunikationsplan. Projektet MedvetnaVal ska inleda ett nära samarbete med lokala tidningar, radio och TV. MedvetnaVal är planerat som en i högsta grad publik verksamhet. De aktiviteter som ska genomföras i projektet kommer att ha nyhetsvärde och vara av ett stort allmänt intresse. Därför är det troligt att MedvetnaVals verksamhet löpande kommer att speglas i media. De olika delarna av MedvetnaVals metod som beskrivs nedan är var och en av stort medialt intresse.

Projektet kommer att ha en egen hemsida: "MedvetnaVal". Den ska fungera som en portal med många funktioner. Dessa funktioner utvecklas och introduceras på hemsidan under projektets gång. Exempel på funktioner: att visa filmade föreläsningar, att vara forum för webbaserad utbildning, att publicera nyheter och resultat, att erbjuda bloggar, att erbjuda allmänheten kanaler till folkbildning, information och rådgivning, att ha länkar överskådligt sorterade efter ämnen, att marknadsföra MedvetnaVals aktiviteter med mera.

Folkbildning, information och rådgivning

Inom projektet MedvetnaVal kommer ABF, Studieförbundet Vuxenskolan att arbeta aktivt med folkbildning.

Naturskyddsföreningen arbetar med klimaticrklar som en följd av KlimatSmart Falun och kommer att intensifiera verksamheten med studiegrupper.

Falu och Borlänge kommuner har allt från energi- till konsumentrådgivning i sin ordinarie verksamhet. Genom projektet MedvetnaVal öppnas nya kontaktytor mellan allmänheten och en mängd olika kommunala instanser.

Såväl folkbildning som information och rådgivning är integrerat som organiska delar av MedvetnaVals specifika metod nedan.

"KlimatPirater - med rätt att kapa koldioxiden"

Ett 15 hushåll i Falun och 15 Borlänge ska få utmaningen att vara KlimatPirater. Så fort projektet MedvetnaVal görs offentligt startar rekrytering av KlimatPirater. Tillsammans bör de, i möjligaste mån, spegla kommunernas befolkningsprofil. KlimatPiraterna är projektets förebilder och spjutspetsar som ska synas i media. KlimatPirater och andra som engagerats aktivt inom MedvetnaVal ska fortlöpande få framtida stöd i sitt förändringsarbete.

Åren 1, 2 och 4 räknas en klimatprofil fram för KlimatPiraterna. På så sätt utvärderas om KlimatPiraterna som grupp nått målet att sänka sina utsläpp av koldioxid från 5,6 till 2,5 ton per person och år. År 4 kan det bedömas om KlimatPiraternas medverkan i projektet MedvetnaVal lett till bestående förändringar i deras utsläpp av växthusgaser.

Under Fas 2 ska KlimatPiraterna få tolv utmaningar med syfte att minska sin klimatpåverkan. Varje utmaning ska presenteras vid ett offentligt seminarium i Falun och ett i Borlänge. Sakkunniga ska hålla föredrag om klimatsmart tänkande i anslutning till det aktuella temat. KlimatPiraterna ska få coaching, utbildning och uppmuntran för att kunna genomföra de olika utmaningarna så bra som möjligt. Vid seminarierna kan alla som så önskar anmäla sig till de utbildningar som MedvetnaVal erbjuder.

Tolv uppdrag till KlimatPiraterna utformas:

- Korta resor - två stycken uppdrag.
- Resor längre än 10 mil - ett uppdrag.
- Mat - tre stycken uppdrag.
- Elanvändning (ej uppvärmning) - ett uppdrag.
- Energi och uppvärmning – ett uppdrag.
- Konsumtion - ett uppdrag. Vad har kläder, möbler, kosmetika och allt annat vi konsumerar för klimat- och miljöpåverkan?
- ”Stressad livsstil” - ett uppdrag. De flesta känner någon gång tidsbrist. Man hinner inte och därför tar man flyget, bilen eller den färdiglagade fryspizzan.
- Hur gör man hemmet mer klimat- och miljöanpassat - ett uppdrag.
- Initiera en klimatsmart förändring - ett uppdrag. KlimatPiraten gör detta på sin arbetsplats, i en förening eller klubb, en skola etc. allt efter eget val.

Klimatpanel

Under de öppna seminarier som arrangeras i samband med att KlimatPiraternas utmaningar presenteras finns stor möjlighet att fånga upp allmänhetens frågor, funderingar och andra behov. En Klimatpanel lanseras samtidigt som aktiviteterna kring KlimatPiraterna fortsätter under året. Förebild är TV- programmet "Fråga Lund". Panelens uppdrag blir att besvara de frågor som uppkommer under Medvetna Vals aktiva period. I Klimatpanelen ska det finnas en fast grupp av lokala experter. Nationellt kända personer inom olika områden gästspelar en månad var i panelen. De senare väljs utifrån det tema som KlimatPiraternas utmaning rör respektive månad. Det gör att kommande månads expert kan lanseras aktivt för att uppmana KlimatPiraterna och allmänheten att förbereda frågor till denne i god tid. Experten får sedan svara på de frågor som inkommit.

Sedan Klimatpanelen lanserats ska frågor kunna ställas till den via e-post, eller interaktivt via projektets hemsida där också frågor och svar presenteras. Klimatpanelens aktiviteter ska självklart speglas i media. Frågeställningar som ofta förekommer ger underlag för rätt informationsinsatser, styr rådgivning och kunskapsuppbyggnad. Folkbildningen kan snabbt och lyhört utforma olika utbildningsinsatser. På så sätt skapas ett dynamiskt och interaktivt arbetssätt där organisationerna i projektet genom dialog med kommunernas innevånare får en tydligare bild av vilka kunskapsbehov som finns. Därigenom kan kunskapsbehoven mötas på bästa möjliga sätt.

Klimatkontrakt och Klimatsmarta erbjudanden

En ”värningskampanj” genomförs där privatpersoner får möjlighet att skriva på ett ”Klimatkontrakt”. Genom att skriva på Klimatkontraktet beslutar sig en person för att göra vad den kan för att minska sin klimatpåverkan. Det är tänkt att den som vill erbjuds att mäta sin klimatprofil (se nedan). Det ska gå att anmäla sig till studiecirkel samtidigt som klimatkontraktet skrivs på.

Projektet MedvetnaVal ska verka för att den som skriver på klimatkontraktet ska få erbjudanden från näringslivet. Dessa erbjudanden ska utgöras av bra pris eller rabatter på varor och tjänster som ger mindre utsläpp av växthusgaser. Exempel är bra pris på LED-lampor, rabatt vid köp hos en cykelhandlare, bra pris på lokalt producerad, kravmärkt eller matvaror för säsong, bra pris på ekologiska kläder och liknande. Det kan även vara upplevelser med låg påverkan på klimatet som bio, konserter, massage, teater, åka chartertåg etc.

Klimatprofiler

Som nämnts ska klimatprofiler räknas fram för KlimatPiraterna åren 1, 2 och 4.

Det är tänkt att den som skriver på ett klimatkontrakt ska kunna anmäla intresse för att få sin klimatprofil mätt. Förhoppningen är att klimatprofiler ska kunna räknas fram för ett så stort antal personer att resultaten kan ge relevanta mått på förändringar i invånarnas utsläpp av växthusgaser i Falun respektive Borlänge.

Klimatprofilerna räknas fram med det holländska Energi Analys Programmet (EAP) som beräknar energianvändning och koldioxidutsläpp. Systemet har använts 2004 – 2008 i projektet Konsumera Smartare i Stockholm. Databasen bygger på svenska förutsättningar och innehåller över 319 olika varor och tjänster och har utvecklats av KTH/FOI. I databasen omvandlas belopp i kronor till energi- och koldioxidutsläpp. EAPn är ett datorprogram som beräkna den indirekta energianvändningen och de indirekta utsläppen av koldioxid från de fossila bränslen som används för framställning av varor och tjänster i ett livscykelperspektiv. Programmet är utvecklat av universitetet i Groningen i Nederländerna i slutet av 1990-talet. Indirekta utsläpp är de utsläpp som uppstår under produktion, transport, försäljning och avfallshantering av en vara eller tjänst. De indirekta utsläppen är ett mått på vilken miljöbelastning en vara eller tjänst har.

Att arbeta med klimatsmarta varor och tjänster

Projektet MedvetnaVal ska verka för att hållbara varor och tjänster lyfts fram i de delar av näringslivet som har privata kundkontakter. Kontakt ska tas med 25 företag i Falun respektive Borlänge kommun för att undersöka vilka behov näringslivet har av ökad kunskap och utbildning inom miljö- och klimatfrågor. Samtidigt utvecklas former för samverkan. Ett system för klimatsmarta erbjudanden från näringslivet kopplat till ett ”klimatkontrakt” ska utvecklas inom projektet MedvetnaVal. Arbetet med att utveckla former för sådana erbjudanden ska göras i samverkan med näringslivet. MedvetnaVal avsätter 15 % av projektledarens arbetstid för undersökning av behov och utveckling enligt ovan.

Genomförande steg för steg

Projektet MedvetnaVal har en stegvis upptrappning och innehåller flera parallella processer under Fas 2. Projektet planeras pågå under två år, med uppföljning ett år efter den aktiva perioden.

Fas 1 Förberedelser - rekrytering

- Uppbyggnad av organisation, framtagning av grafisk profil och material, bygge av hemsida och webbaserad utbildning. En kommunikationsplan skrivs. Planer för olika utbildningar arbetas fram. Innehållet i de tolv utmaningarna finslipas och förbereds.
- Projektet startas med offentliga möten i Falun och Borlänge där tankarna bakom ”MedvetnaVal” presenteras. KlimatPirater rekryteras i vardera kommun.
- De personer/hushåll som har engagerats som KlimatPirater presenteras vid offentliga seminarier i Falun och Borlänge.
- KlimatPiraternas aktuella klimatpåverkan räknas ut efter en period med datainsamling.

Fas 2 Uppdrag - utbildning - mobilisering

- KlimatPiraterna får 12 uppdrag under ett år. Varje utmaning ges vid ett offentligt seminarium i Falu och ett i Borlänge. Tidigare utmaningar utvärderas löpande.
- Studieförbunden erbjuder allmänheten och KlimatPiraterna utbildningar om konsumtion och beteenden som ger mindre utsläpp av växthusgaser. Det arrangeras studiecirklar och en serie seminarier – föreläsningar.
- Klimatpanelen introduceras.
- Ett Klimatkontrakt kopplat till erbjudanden från näringslivet erbjuds allmänheten.

Fas 3 Utvärdering - rapport - summering

- När året med 12 uppdrag gått kommer KlimatPiraterna åter att få samla data så att en ny klimatprofil kan göras för respektive hushåll.
- Seminarium och utvärdering för personer från näringsliv, handel och organisationer.
- Avslutande seminarium med Klimatpanelen.
- Rapport för MedvetnaVal Faserna 1–3 skrivs. Seminarium där KlimatPiraternas förändringsarbete utvärderas.

Fas 4 Långsiktig uppföljning ett år senare

En långsiktig uppföljning ska svara på frågorna: Hur har klimatprofilerna förändrats ett år efter att den aktiva delen av projektet MedvetnaVal avslutats? Vilka mätbara förändringar i konsumtion av varor och tjänster kan ses eller mätas i Falun och Borlänge efter att projektet avslutats? Vad har bidragit till ett bra resultat? Går det att se om något kunnat göras bättre? Slutrapport för projektet MedvetnaVal offentliggörs.

Projektets ekonomi

Avsikten är att MedvetnaVal ska genomföras i samverkan mellan många parter. Finansieringen ska komma från många bidragsgivare för att skapa delaktighet i projektet. Bland finansiärerna kan nämnas Miljömåls Rådet, Borlänge Kommun, Borlänge Energi AB, Falu Kommun, Falu Energi & Vatten AB, Dalarnas Bildningsförbund, Vägverket, Dalarnas Luftvårdsförbund, ABF, Studieförbundet och Studieförbundet Vuxenskolan. Bidragsgivarna ovan har bekräftat sina beslut om bidrag till projektet. Ett stipendium har beviljats från Börje Anderssons Miljöfond, Borlänge.

För genomförandet är avsikten att etablera samarbete med Dalatrafik, bostadsbolag med flera. Tanken är också att samverka med företag inom detaljhandeln som har privata kundkontakter.

Projektledning och personal

Projektet MedvetnaVal leds av en styrgrupp. I styrgruppen sitter representanter från följande organisationer: Studieförbundet i södra Dalarna (huvudman), ABF, Borlänge Kommun, Borlänge Energi AB, Falu Kommun, Falu Energi & Vatten AB, Naturskyddsföreningen och Studieförbundet Vuxenskolan. Vid behov tillsätter styrgruppen en projektgrupp.

En projektledare driver och samordnar projektet. Arbetsgrupper organiseras för olika ändamål som förberedelse av KlimatPiraternas uppdrag, marknadsföring och liknande.

Bilaga 1. Vidgning av uppdrag

Vidgning av KlimatPiraternas - Kommunernas uppdrag

1. För varje tema som klimatpiraterna ställs inför får de också i uppdrag att redovisa strukturella hinder, sådant som gör att de har svårt att fullfölja sina uppdrag. Det kan vara dålig kollektivtrafik, dålig tillgång på alternativa fordonsbränslen, svårigheter att hitta lokalproducerad mat, dålig produktinformation så att man inte vet hur mycket en vara belastar klimatet.

När klimatpiraterna kommit med sina redovisningar av strukturella hinder tar kommunerna hand om dem och åtgärdar det de själva har inflytande över. Andra problemställningar för de vidare till den instans som kan påverka de strukturella hindren. Till Dalatrafik, till de stora butikskedjorna etc.

2. Ganska snart har vi fastslagit vilka teman som blir aktuella för klimatpiraterna. Då kan kommunerna, lämpligen på politisk nivå, presentera åtgärder de själva förbinder sig att vidta för att underlätta för klimatpiraterna. Det kan de göra så att deras budskap går ut samtidigt med att vi presenterar respektive tema. De kommunala åtagandena kan utgöra en tävling i tävlingen mellan Falun och Borlänge.

Med ett upplägg enligt ovan kommer kommunerna att vara aktiva både inför och som en följd av varje temaaktivitet. En poäng med den aktiviteten är att invånarna kan känna att det inte bara är de som ska göra jobbet utan att också kommunerna är engagerade i klimatkrisen och villiga att vidta åtgärder. Och kommunerna kan framstå i en positiv dager.

Som kanske framgått tidigare har Naturskyddsföreningen saknat den här pusselbiten i upplägget med MedvetnaVal. Vi tror att den är viktig för att det ska bli ett lyckat projekt. Piraterna och andra invånare kan känna att ”nu gör vi det här allihop tillsammans”.

Vidgningen av KlimatPiraternas och Kommunernas uppdrag antogs av vid möte i Stygruppen för MedvetnaVal 2009-10-09.

Bilaga 2. Så här växte projektet MedvetnaVal fram

I november 2007 såg Anders Thuresson ”I elfte timmen”. En film som kraftfullt beskriver de klimatförändringar som hotar förutsättningarna för livet på jorden. ”I elfte timmen” ska inte visas utan att man tar hand om sin publik, tänkte Thuresson. Han kontaktade Veronica Lidman Ek, Falu kommun och Jan Ekebjär på Studieförbundet och startade projektet som fick namnet KlimatSmart Falun. Projektet pågick under 2008 och i det samarbetade ABF, Falu Bilpool, Falu Folkets Hus, Falu kommun, Naturskyddsföreningen, Studieförbundet och Studieförbundet Vuxenskolan.

KlimatSmart Falun arrangerades på Falu Folkets Hus. Den 12 september, en fredag kväll såg ca 300 personer filmen ”I elfte timmen”. Mer än 200 personer stannade kvar vid paneldebatten efter filmen.

Lördagen den 13 september arrangerade KlimatSmart Falun en mässa samtidigt med Bondens Egen Marknad vid Falu Folkets Hus. Där fanns utställningar om resor, isolering av hus, kläder mm. Samtidigt hölls en serie om åtta föreläsningar i Folkets Hus. Där kunde man till exempel lyssna på föredrag om Camillas matuppror, om att äta säsongsmat; om småskalig solex, om hur man reser klimatsmart med mera.

Arrangemangen upplevdes som en framgång men klimatproblemen kvarstår. Vid diskussioner om en fortsättning väcktes tanken på att göra något liknande KlimatPiloterna i Kalmar. Ungefär samtidigt drogs Borlänge kommun in i samarbetet och därmed startade ett entusiastiskt arbete för att skapa ett nytt projekt för att minska utsläppen av växthusgaser.

Så utvecklades KlimatSmart Falun till MedvetnaVal. Ett projekt där Naturskyddsföreningen, Falu och Borlänge Kommuner, ABF, Studieförbundet samt Studieförbundet Vuxenskolan samarbetar.

Falun 2009-04-29

Anders Thuresson

projektledare KlimatSmart Falun och MedvetnaVal